

Avdelningen för Systemanalys och statistik
Enheten för energisystem och marknad

Finansdepartementet

Yttrande angående Europeiska kommissionens förslag till förordning om utveckling av moln och AI KOM(2026)502

Sammanfattning

- Energimyndigheten **tillstyrker i huvudsak** förslaget till förordning då vi ser att det kan bidra till att stärka Europas suveränitet inom AI- och molntjänster. Energimyndigheten vill betona att utvecklingen av datacenter inom unionen i ökande grad också är en strategisk energifråga.
- Energimyndigheten **avstyrker** förslaget om att medlemsstater ska utnämna minst en accelerationszon för etableringen av datacenter. Energimyndigheten bedömer att verktyget är svårt att förena med det kommunala planmonopolet och anser att det **bör vara frivilligt** för medlemsstaterna att använda ifall det kan underlätta för utbyggnaden av datacenter lokalt.
- Energimyndigheten anser att förslaget om EU-finansiering av strategiskt betydelsefulla datacenter kan vara motiverat för innovativa lösningar som bidrar till tydlig samhällsnytta där marknaden inte förväntas leverera. Det kan till exempel vara innovativa lösningar som bidrar till energiomställningen eller elsystemets funktion. I övrigt bör utbyggnaden ske på kommersiella grunder.
- Energimyndigheten **tillstyrker** förslaget om framttagande av tillitsnivåer och främjande av öppen källkod. Detta bör samtidigt vidareutvecklas för att på sikt möjliggöra säker, spårbar och långsiktigt hållbar återanvändning av data för samhällsändamål som statistik, forskning och inom AI.

Energimyndighetens ställningstagande

Molntjänster och AI är ett viktigt område för Europas konkurrenskraft och digitala suveränitet, men det utgör även, med hänsyn till etableringen av datacenter, en av flera strategiska elanvändare som kan konkurrera med andra samhällsviktiga och elintensiva projekt.

Energimyndigheten anser att det är bra och viktigt att kommissionen i flera delar av förslaget lyfter fram vikten av hög energieffektivitet, användning av energilager, spillvärmeutnyttjande och flexibilitetslösningar. Dessa faktorer är centrala för att säkerställa att utbyggnaden av datacenter bidrar till ett robust och resurseffektivt energisystem.

Accelerationszoner (artikel 10–13)

Energimyndigheten **avstyrker** förslaget att medlemsstaterna ska vara skyldiga att utse minst en accelerationszon för datacenter inom sex månader från förordningens ikraftträdande. Enligt Energimyndighetens bedömning krävs i Sverige förändringar i miljöbalken och det kommunala planmonopolet för att utse accelerationszoner.

Samarbetet mellan företag, myndigheter och lokala aktörer är centralt för en ändamålsenlig utbyggnad av datacenter. I den mån accelerationszoner faktiskt införs för etablering av datacenter bör lokala intressen och aktörer ha rådighet att påverka lokaliseringen och villkoren för zonerna. Energimyndigheten anser därmed att det bör lämnas större flexibilitet till medlemsstaterna att själva avgöra om accelerationszoner är ett lämpligt verktyg utifrån nationella och regionala förutsättningar, samt att det underlättar lokal energiplanering.

Utbyggnaden av datacenter ska inte heller begränsa eller negativt påverka enskilda staters förmåga att upprätthålla nationell säkerhet, med hänsyn till känsliga geografiska områden eller möjliga säkerhetsrisker med tredje länders direktinvesteringar.

Strategiska projekt och finansiering via konkurrenskraftsfonden (skäl 43 samt artikel 14)

Förslaget innebär att datacenterprojekt, som av Kommissionen designeras som strategiskt betydelsefulla, kan beviljas EU-finansiering bland annat från den förslagna Konkurrenskraftsfonden.

Utbyggnaden av datacenter drivs idag till stor del av kapitalstarka aktörer. Det är inte självklart att stöd från EU-gemensamma fonder bör kunna tilldelas datacenterprojekt för att påskynda en utbyggnad som redan sker på marknadsmässiga grunder. Energimyndigheten anser dock att EU-finansiering av strategiskt betydelsefulla datacenter kan vara motiverat för innovativa lösningar som bidrar till tydlig samhällsnytta där marknaden inte förväntas leverera. Detta gäller exempelvis innovativa tekniker för el- och energisystemintegration där datacenterprojekt kan bidra till elsystemets funktion, exempelvis via samlokalisering med ny elproduktion, efterfrågefleksibilitet eller energilager.

Datadelning, interoperabilitet och säker återanvändning av data

Inom energiområdet pågår för närvarande flera initiativ för datadelning, både nationellt och inom EU.¹ Energimyndigheten identifierar här ett behov av att

¹ Inklusive bland annat: Energy Data Spaces, CEEDS/INSIEME, nationella datahanteringsverktyg, elregister och smart mätdata samt arbete med nätkapacitetskartor och flexibilitetsmarknader

kunna använda samma information för flera samhällsviktiga ändamål, såsom statistikframställning, forskning, energi- och klimatuppföljning, energiberedskap, policyutvärdering och AI-utveckling. Förslaget går i rätt riktning med initiativ för öppen källkod och interoperabilitet, men kan och bör gå ännu längre för att möjliggöra långsiktigt hållbar och effektiv informationsförsörjning.

Energimyndigheten anser att förordningsförslaget kan stärkas genom att tydligare adressera:

- Säker återanvändning – regler och principer för säker och kontrollerad återanvändning av data för flera legitima ändamål.
- Säkra behandlingsmiljöer – där känslig information kan användas för exempelvis statistik, forskning, AI och energiberedskap.
- Metadata och dataförvaltning – gemensamma principer för metadata, informationsobjekt, spårbarhet och interoperabilitet som möjliggör långsiktig återanvändning av data.
- Tvärsektoriell styrning – samordning mellan olika europeiska datautrymmen för att undvika parallella och svårörenliga lösningar.

Det är även värt att poängtera att flera punkter i förordningen kommer träffa Energimyndighetens ansvarsområden vad gäller hantering av statistik. Eventuell uppföljning i spåren av initiativet bör samordnas med Eurostat för att minska rapporteringstyngden för medlemsstaterna.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Gustav Ebenå, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetschefen Sandra Lindström. Föredragande har varit handläggaren Emil Borgström.

Caroline Asserup

Emil Borgström